

DALS-EDS KOMMUN
Kommunledningskontoret

Ett litet historiskt faktablad om Dals-Eds kommun

Postadress
Box 31
S-668 21 ED

Besöksadress
Storgatan 27

Telefon
+46 (0)534 -19000
Telefax
+46 (0)534 -10550

Internet: www.dalsed.se

Bankgiro
534-4072

Email: kommun@dalsed.se

DALS LAND

Byalagen var en av de första formerna av organiserat politiskt beslutsfattande, där jordägarna kallades till en bystämma som leddes av en ålderman. Det fanns oftast en byordning som reglerade skyldigheter och rättigheter med avseende på gemensam egendom, skötsel av boskap, fattigvård med mera. Uppgifterna om byalagens roll inom Dals-Eds kommun i historisk tid är knapphändiga. Byalagen har dock återkommit i form av lokala intressegrupper som samlas kring frågor inom närområdet, idag oftast vid arrangemang av trivselkaraktär, och återfinns på flera håll inom kommunen.

Efter kristendomens intåg i Sverige och framåt blev **sockenstämman** det organ som beslutade i för bygden gemensamma frågor, som bland annat fattigvård, skötsel av kyrkan och skolväsendet. De tre äldsta sockenstämmoprotokollen för Dals-Ed är från åren 1686, 1694 och 1717. Ordförande vid sockenstämmorna var kyrkoherden som bland annat genom stående punkter på föredragningslistan ville förhöra sig om det sedliga tillståndet i församlingen vars brister ofta föranledde föreskrifter med direkta bestraffningar som följd, till exempel med Stocken utanför Eds kyrka som följd.

År 1862 i samband med de nya kommunallagarna delades dock angelägenheterna upp i en kyrklig och en borgerlig och sockenstämmorna ersattes av kyrkostämman och **kommunalstämma**. Fattigvården kom att tillhöra den borgerliga kommunen medan skolfrågorna blev en kyrklig angelägenhet i de flesta kommuner ytterligare ett 70-tal år. Kommunalstämman avstod dock från att förrätta val av kommunfullmäktige ända fram tills år 1919 då en förordning bjöd att kommuner skulle ha **kommunfullmäktige** som beslutande organ varför val ägde rum den 13 april 1919.

Fram till år 1951 fanns kommuner i Nössemark, Håbol, Rölanda, Gesäter, Töftedal och Ed. På grund av det ökande antalet uppgifter som ålades kommunerna, bland annat överfördes skolfrågorna till den borgerliga kommunen år 1932, bildades Dals-Eds storkommun. Den 9 december 1950 hölls det första kommunfullmäktigesammanträdet för **Dals-Eds storkommun** med den valda församling som skulle tjänstgöra under åren 1951-1954. Härvid förrättades även val till den första kommunalnämnden för Dals-Eds storkommun.

Kommunfullmäktige tillsatte 1956 en kommitté som skulle utreda vapen för kommunen. Den 28 maj 1957 överlämnades fem stycken förslag varav kommunfullmäktige antog nuvarande **Dals-Eds kommunvapen**. Edstraktens fornminnes- och hembygdsförening beskriver vapnet på följande sätt i en skrivelse ställd till Dals-Eds kommunfullmäktige:

" Vapnets dominant är den stiliserade flamman i guld. Flamman symboliserar kommunens karaktär av gränsbygd. Under gångna tider har flammorna från vårdkasar på de högsta bergens toppar runt i bygden varslat om fientliga aktioner och kallat männen till samling och försvar.

Under det högsta berget med kasen reser sig sex låga kullar, om man så vill, bildar sex skogsklädda åsar en mjuk våglinje. De sex kullarna skall symbolisera de sex kommunerna, som 1952 förlorade sin självständighet för att bilda den nya gemenskapen Dals-Eds kommun.

Kommunen är rik på skogar, berg och sjöar. Det har därför ansetts motiverat att låta det nedersta fältet i vapnet föra tanken till de ofta mörka vatten över vilka de mångskiftande, blånande åsarna och bergen resa sig mot en ljusare himmel."

Med anledning av **kommunindelningsfrågan** förordnade Kungl. Maj:t den 30 januari år 1970 att Bengtsfors köping samt Lelånga, Steneby, Dals-Eds och Bäckeby landskommuner skulle sammanläggas den 1 januari år 1974 till en kommun benämnd Bengtsfors kommun. Dals-Eds kommun hemställde både den 12 januari 1970 och den 1 oktober 1971 till Kungl. Maj:t att den för länets indelning i kommuner gällande planen ändras så att Dals-Eds kommun tills vidare får bestå som egen kommun. Beslutet om den senare hemställan föregicks av en av de politiska partierna i Dals-Ed anordnad **folkomröstning i Dals-Ed** för de 3 653 röstberättigade kommunmedlemmarna med frågan hur medlemmarna ställde sig till beslutet om sammanslagning. Omröstningen genomfördes den 19 september 1971 och resultatet blev att av 2 693 personer röstade för att Dals-Eds kommun skulle vara egen kommun och 93 personer röstade för att Dals-Ed skulle tillhöra Bengtsfors kommun. En opinion växte sig även stark inom Bengtsfors mot sammanslagningen varför kommunstyrelsen i Bengtsfors uttalade sig för en ändring av kommunindelningen som skulle innebära att Dals-Eds bestod som en kommun. Såväl Länsstyrelsen som Kammarkollegiet yttrade sig i frågan och den 16 mars 1973 beslutade Kungl. Maj:t att avvakta med sammanslagningen. Därefter har frågan om ytterligare sammanslagning av kommunerna ännu inte initierats av statliga myndigheter.

Idag pågår istället mycket samarbete mellan kommunerna i Dalsland och ibland kommer frågan upp igen om sammanslagning av kommunerna i Dalsland.

Befolkningsantalet i Dals-Eds kommun har minskat något på senare år. 1970 hade Dals-Ed ca 5000 invånare, idag är vi ca 4800 invånare.

Ordförandeposter sedan storkommunens bildande

Kommunfullmäktige

1951-1962 Sigfrid Eklund
1963-1975 John Johansson
1976-1994 Tage Paulsson
1994-2006 Lars-Evert Carlson
2006- Rune Forsdahl

Kommunalnämnd/Kommunstyrelse

1951-1952 Magnus Petri
1952-1955 Elov Mattson
1956-1963 P-O Klevenmark
1964-1970 Kurt Armander
1971-1973 Leif Johansson
1974-1985 John Johansson
1986-1997 Leif Johansson
1997-2006 Rune Forsdahl
2007- Martin Carling